

Olsztyn, 15 grudnia 2018 r.

PS-I.431.6.3.2018

Pan
Sebastian Cichocki
Wójt Gminy Iłowo-Osada
ul. Wyzwolenia 5
13-240 Iłowo-Osada

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Iłowo-Osada, ul. Wyzwolenia 5, 13-240 Iłowo-Osada, NIP: 5711379947, REGON: 000533529, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na obiektach cmentarnictwa wojennego na terenie gminy.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Sebastian Cichocki – Wójt Gminy Iłowo-Osada, wybrany w wyborach bezpośrednich, które odbyły się dnia 30 listopada 2014 r., urząd objął w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Gminy Iłowo-Osada.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- Lidia Nyga-Skwara – Sekretarz Gminy Iłowo-Osada, pełniąca jednocześnie obowiązki Kierownika Referatu Inwestycji, Rozwoju i Promocji Urzędu Gminy Iłowo-Osada od 17 stycznia 2017 r. do 31 maja 2018 r., tj. do czasu zatrudnienia kierownika tego Referatu.

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

- Mariusz Grabiński – Kierownik Referatu Inwestycji, Rozwoju i Promocji Urzędu Gminy Iłowo-Osada, na zajmowanym stanowisku od 1 czerwca 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 5]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Polityki Społecznej, Oddział Budżetu, Planowania i Analiz, w składzie:

- Emilia Orzoł – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.841.2018 z dnia 15 października 2018 r., która w dniu 15 października 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 6-7]

- Anna Cybulska – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 111/2018 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.842.2018 z dnia 15 października 2018 r., która w dniu 15 października 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 8-9]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 22 października 2018 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 2 (2018).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Iłowo-Osada zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 22 października 2018 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-I.431.6.3.2018 z dnia 11 października 2018 r. W dniu kontroli jednostkę reprezentowała Lidia Nyga-Skwara – Sekretarz Gminy Iłowo-Osada, której kontrolujący, przed rozpoczęciem czynności, okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.23.2018 zawartego w dniu 30 marca 2018 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Iłowo-Osada w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2868 z 26 czerwca 2018 r.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy Iłowo-Osada ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą, zadania wynikające z przedmiotu kontroli, realizuje Referat Inwestycji, Rozwoju i Promocji UG w Iłowo-Osadle. Po zapoznaniu się z przedłożonym Regulaminem Organizacyjnym jednostki, stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 6/2018 Wójta Gminy Iłowo-Osada z dnia 11 maja 2018 r. w sprawie: Regulaminu Organizacyjnego UG Iłowo-Osada rozpoznano, że do zakresu działania ww. Referatu, zgodnie z § 27 ust. 4 pkt 3, należy: „organizowanie i sprawowanie opieki nad cmentarzami komunalnymi, wojennymi i miejscami pamięci narodowej”. Komórka podlega bezpośrednio Wójtowi Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 10-13]

Obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje – inspektor na stanowisku ds. geodezji i gospodarki nieruchomościami w ww. Referacie. Kontrolowane zadania w brzmieniu: „Organizowanie i sprawowanie opieki nad cmentarzami komunalnymi, wojennymi i miejscami pamięci narodowej, przyjętej do wykonania w drodze porozumienia z Wojewodą

Warmińsko-Mazurskim, oraz rozliczenia dotacji otrzymanej na ten cel”, zostały ujęte w części I pkt 4 zakresu obowiązków służbowych, czynności i uprawnień, który pracownik przyjął do wiadomości i stosowania z datą 1 grudnia 2015 r. Inspektor udzielał kontrolującym informacji i wyjaśnień, a ponadto udostępniał niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 14-17]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy prowadzona jestteczka oznaczona symbolem komórki organizacyjnej oraz symbolem i hasłem według jednolitego rzeczowego wykazu akt, tj. RI.7045 „Utrzymanie miejsc grzebalnych/Gm. Iłowo-Osada: Iłowo-Osada, Narzym, Białuty” (kat. arch. akt. „B-5”). Z zakresu objętego kontrolą teczka zawiera m.in.: korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej W-M UW w Olsztynie związaną z przejęciem w 2018 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych wraz z oryginałem przedmiotowego Porozumienia, sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi za I okres 2018 r., zawiadomienie Wydziału Finansów i Kontroli W-M UW w Olsztynie o zwiększeniu planu dotacji celowych o kwotę 6.500 zł w rozdz. 71035 na utrzymanie przez gminę grobów i cmentarzy wojennych, e-pismo dot. danych o liczbie obiektów cmentarnictwa wojennego objętych opieką w I półroczu 2018 r. na potrzeby W-M UW w Olsztynie, umowę na uzupełnienie pokrycia dachowego drewnianej kaplicy na mogile zbiorowej w lesie białuckim – gont bitumiczny, potwierdzenie zamówienia na: zakup farby, wiązanki okolicznościowej oraz zniczy, potwierdzenie zamówienia na bieżące prace porządkowe na mogiłach wojennych do wykonania przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Iłowo-Osadzie, potwierdzenie zamówienia na zakup dwóch tablic nagrobkowych na mogiłach wojennych znajdujących się na cmentarzu parafialnym w Iłowo-Osadzie, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

W odrębnej teczce, oznaczonej symbolem RPI.7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie samorządu/Gm. Iłowo-Osada” (kat. arch. akt „A”), zgromadzone są karty ewidencyjne mogił wojennych wraz z załącznikami w postaci mapek sytuacyjnych oraz dokumentacji fotograficznej w formie wydruku komputerowego oraz na płycie CD. Zbiór zawiera ponadto archiwalne karty cmentarzy z grobami wojennymi z lat 1983 i 1986.

Zgodnie z przedstawioną ewidencją, na terenie gminy Iłowo-Osada znajdują się następujące obiekty grobownictwa wojennego z okresu II wojny światowej:

1. mogiły wojenne położone na cmentarzu parafialnym przy ul. Kościelnej w Iłowie-Osadzie:
 - mogiła zbiorowa osób cywilnych - ofiar terroru hitlerowskiego,
 - mogiła zbiorowa żołnierzy poległych we wrześniu 1939 r.,
 - mogiła zbiorowa ofiar obozu przejściowego w Iłowie,
2. mogiła zbiorowa nieznanymi żołnierzy poległych w latach 1939-1945, położona na cmentarzu parafialnym w miejscowości Narzym,
3. mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r., położona na cmentarzu parafialnym w Białutach,
4. mogiła zbiorowa ludności cywilnej - ofiar terroru hitlerowskiego, położona w lesie białuckim,
5. pięć mogił zbiorowych ludności cywilnej - ofiar terroru hitlerowskiego w Białutach (las).

W związku z wykonanymi w 2017 r. pracami na mogile zbiorowej z II wojny światowej, położonej w lesie w Białutach, w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

pn: „Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju”, przy finansowym współdziałaniu jednostek samorządowych, obejmującymi m.in. remont pomnika ku czci pomordowanych wraz z wykonaniem i montażem na obelisku nowej tablicy pamiątkowej, wykonanie chodnika, montaż dwóch nowych masztów flagowych oraz odnowienie stalowych zniczy na tej mogile, zespół inspektorów podkreślił konieczność odnotowania tego faktu w karcie ewidencyjnej obiektu oraz udzielił w tym zakresie stosownego instruktażu.

Aktualizacja kart ewidencyjnych odbywa się poprzez uzupełnienie lub dołączenie do karty stosownego opisu (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania) wraz z dodatkową dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Zasady te obowiązują w przypadku kolejnych prac na mogiłach, które w istotny sposób wpłynęły na zmianę ich wyglądu, w tym zakończonych w październiku br. zadań polegających na wymianie pokrycia dachowego kaplicy na mogile zbiorowej w lesie białuckim oraz na wymianie dwóch płyt na mogiłach zbiorowych znajdujących się na cmentarzu parafialnym w Iłowie-Osadzie. Prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych jest działaniem ciągłym, dlatego też karty ewidencyjne należy uzupełniać i poprawiać w zależności od występujących zmian, jak również w oparciu o pozyskane informacje, np. odnośnie liczby czy nazwisk pochowanych.

Zgodnie z przedstawioną ewidencją, mogiły wojenne, a także cmentarze parafialne z grobami wojennymi, nie są wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego. Wobec tego wykonywane prace na tych obiektach nie wymagają dokonywania uzgodnień z organem konserwatorskim.

[Dowód: akta kontroli str. 18-20]

Zadania będące przedmiotem kontroli kontrolowana jednostka przejęła na mocy Uchwały Nr XVIII/176/2001 Rady Gminy Iłowo-Osada z dnia 27 kwietnia 2001 r. w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczącej utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Na tej podstawie Wójt Gminy Iłowo-Osada zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim w dniu 30 marca 2018 r. Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.23.2018, a określone w nim środki finansowe w kwocie 6.500 zł wpłynęły na konto UG Iłowo-Osada w dniu 23 kwietnia 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 21]

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez pracownika UG Iłowo-Osada, w 2018 r. pracami porządkowo-pielęgnacyjnymi, w ramach przedmiotowego Porozumienia, objęto wszystkie obiekty cmentarnictwa wojennego znajdujące się na terenie gminy Iłowo-Osada. Jedynie zbiorowy cmentarz żołnierzy niemieckich z I i II wojny światowej w Mławce, na którym chowani są żołnierze niemieccy ekshumowani z okolicznych miejsc, pozostaje pod opieką Ludowego Niemieckiego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi w Kassel, który organizuje i finansuje jego utrzymanie.

Bieżące prace porządkowe na pozostałych mogiłach, polegające m.in. na czyszczeniu nagrobków, pielęgnacji trawników, wywozie nieczystości poza teren obiektów, zamykaniu dróg umocnionych, oprysku chwastów, rozpoczęły się wiosną br. Prace te wykonywali pracownicy gospodarczy gminy według potrzeb, przy udziale jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Iłowo, która przy użyciu własnego sprzętu oczyściła (umyła) alejki na mogile wojennej w lesie białuckim. Urząd Gminy w Iłowie-Osadzie zapewnił niezbędne do realizacji powierzonego zadania narzędzia, sprzęt oraz materiały, w które wyposażeni byli pracownicy, a także środek transportu.

stanowiącym załącznik do Porozumienia. Po zapoznaniu się z dokumentami w siedzibie jednostki kontrolowanej stwierdzono zgodność ze sprawozdaniem przekazanym do W-M UW w Olsztynie.

Pracownik UG w Iłowie-Osadzie złożył wyjaśnienia, że w badanym okresie nie odnotowano skarg na stan utrzymania grobów wojennych, jak też aktów wandalizmu. Nie był sprawowany jakiegokolwiek patronat społeczny nad miejscami spoczynku, np. przez organizacje społeczne czy kombatanckie, natomiast uczniowie miejscowych szkół porządkują groby wojenne przed dniem 1 listopada, w ramach akcji sprzątnięcia cmentarzy. Z obserwacji wynika, że groby wojenne są odwiedzane przez turystów, w tym spoza granicy kraju, a także przez mieszkańców, którzy okolicznościowo, w okresie przed dniem Wszystkich Świętych, składają wiązanki i zapalają znicze.

Tradycyjnie, w każdą ostatnią niedzielę września, w miejscu straceń ludności cywilnej – ofiar niemieckiego obozu Soldau w Działdowie, zamordowanych w czasie II wojny światowej w lesie białuckim, odbywa się uroczystość patriotyczno-religijna, inicjowana i organizowana przez UG w Iłowie-Osadzie. Uczestniczą w niej m.in. przedstawiciele władz samorządowych różnych szczebli, w tym ościennych gmin i powiatów, harcerze, uczniowie szkół wraz z nauczycielami, kapłani, przedstawiciele Nadleśnictwa Dwukoły, organizacje pozarządowe, służby mundurowe oraz mieszkańcy gminy. W bieżącym roku uroczyste obchody miały miejsce 30 września, którym towarzyszyła wystawa poświęcona historii obozu w Działdowie.

[Dowód: akta kontroli str. 18-20; 31-33]

W dniu kontroli, w obecności pracownika realizującego powierzone zadania, przeprowadzono oględziny wszystkich obiektów cmentarnictwa wojennego zlokalizowanych na terenie gminy Iłowo-Osada. W wyniku przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że pomimo pory roku utrudniającej utrzymanie obiektów w czystości, mogiły wojenne są uporządkowane, inskrypcje na nagrobkach czytelne, a otoczenie grobów oczyszczone i wygrabione, z niewielką ilością opadłych liści.

Kontrolujący zapoznali się z efektami prac przeprowadzonych w 2017 r. na mogile zbiorowej ludności cywilnej w lesie białuckim. Dzięki pozyskanej przez UG Iłowo-Osada dotacji z MKiDN oraz współpracy i zaangażowaniu finansowym sąsiednich samorządów, miejsce to zyskuje godny wygląd. Zespół inspektorów pozytywnie ocenił również prace renowacyjno-remontowe wykonane w bieżącym roku, polegające na wymianie pokrycia dachowego kaplicy na mogile zbiorowej w lesie białuckim oraz na wymianie dwóch płyt na mogiłach zbiorowych położonych na terenie cmentarza parafialnego w Iłowie-Osadzie. Regularnie prowadzone prace remontowo-konserwacyjne i należyta dbałość o estetykę obiektów, świadczą o dużym zaangażowaniu władz gminy Iłowo-Osada oraz podległych pracowników w wypełnianiu zobowiązań wynikających z przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących sprawowania opieki nad grobami wojennymi.

Zespół kontrolny pozytywnie ocenił zamysł, by w miarę dostępnych środków finansowych wykonać oznakowanie dojsić do poszczególnych miejsc pochówków ofiar terroru niemieckiego z II wojny światowej, znajdujących się w lesie białuckim, a także przeprowadzić renowację mogiły ulokowanej na cmentarzu parafialnym w Narzymiu.

[Dowód: akta kontroli str. 34-41]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski, wnoszę o:

- 1) Aktualizację danych zawartych w kartach ewidencyjnych grobów wojennych, zgodnie ze stanem faktycznym.

Jeden komplet uaktualnionych kart ewidencyjnych, w sposób opisany w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym, w zakresie prowadzonych prac na mogile zbiorowej ofiar terroru hitlerowskiego z II wojny światowej w lesie w Białutach oraz na mogiłach zbiorowych z II wojny światowej, znajdujących się na cmentarzu parafialnym w Iłowo-Osadzie, należy przesłać na adres Wydziału Polityki Społecznej.

- 2) Wykorzystanie uwag zespołu kontrolnego, stosownie do możliwości finansowych, w zakresie drogowskazów i oznaczeń, w celu ułatwienia szerszemu gronu osób dostępu do poszczególnych grobów ludności cywilnej, rozproszonych w lesie białuckim.

Proszę Pana Wójta o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1558867.3353293.2693496
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne
Sygnatura dokumentu	PS-I.431.6.3.2018
Data dokumentu	2018-12-15 14:20:11
Skrót dokumentu	4E27202DFDE96FAC5E4E04083C02A5619051DA A9
Wersja dokumentu	1.7
Data podpisu	2018-12-15 14:19:54
Podpisane przez	Artur Henryk Chojecki WOJEWODA
Akceptacja	JASTRZĘBSKI MARCIN, 2018-12-14 13:29:07, wersja 1.3 (dyrektor wydziału, PS - Wydział Polityki Społecznej (PS), PS - Wydział Polityki Społecznej (PS)) Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
Akceptacja	KOZŁOWSKA JOANNA, 2018-12-14 12:22:15, wersja 1.3 (kierownik oddziału, PS - Wydział Polityki Społecznej (PS), Oddział Budżetu Planowania i Analiz (PS-I)) Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
Akceptacja	JASTRZĘBSKI MARCIN, 2018-12-13 13:20:56, wersja 1.2 (dyrektor wydziału, PS - Wydział Polityki Społecznej (PS), PS - Wydział Polityki Społecznej (PS)) Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
Akceptacja	KOZŁOWSKA JOANNA, 2018-12-13 11:01:22, wersja 1.2 (kierownik oddziału, PS - Wydział Polityki Społecznej (PS), Oddział Budżetu Planowania i Analiz (PS-I)) Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
	EZD 3.71.456.456.14794
Data wydruku:	2018-12-18 08:24:55
Autor wydruku:	ORZOŁ EMILIA inspektor wojewódzki